Oikeustapauskokoelma

UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kymmenes jaosto)

11 päivänä kesäkuuta 2026 *

Ennakkoratkaisupyyntö – Sosiaalipolitiikka – Yrityksen luovutus – Työntekijöiden oikeuksien turvaaminen – Direktiivi 2001/23/EY – 3 artiklan 1 kohta – Yrityksen luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta johtuvien velvoitteiden siirtyminen luovutuksensaajalle – Jäsenvaltioiden mahdollisuus säätää luovuttajan ja luovutuksensaajan yhteisvastuusta – 8 artikla – Työntekijälle edullisempien kansallisten säännösten soveltaminen – Luovuttajan maksamatta jättämien palkkasaatavien maksamista koskevan velvoitteen siirtyminen – Mahdollisuus soveltaa kansallista säännöstä, jonka mukaan velvoitteen siirtyminen edellyttää velkojan suostumusta

Asiassa C-216/25,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Curtea de Apel Constanța (Constanțan ylioikeus, Romania) on esittänyt 18.3.2025 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 19.3.2025, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

ZN

vastaan

GSP Offshore SRL,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kymmenes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja J. Passer, viidennen jaoston puheenjohtaja M. L. Arastey Sahún (esittelevä tuomari) sekä tuomari B. Smulders,

julkisasiamies: R. Norkus,

kirjaaja: A. Calot Escobar,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille on esittänyt

– Euroopan komissio, asiamiehinään S. Delaude ja L. Nicolae,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

* Oikeudenkäyntikieli: romania.

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY (EYVL 2001, L 82, s. 16) 3 artiklan 1 kohdan ja 8 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa vastakkain ovat ZN ja hänen entinen työnantajansa GSP Offshore SRL ja jossa on kyse sellaista työtä vastaavien palkkasaatavien maksamisesta, jonka ZN oli tehnyt kyseiselle yhtiölle ennen kyseisen yhtiön ja erään toisen yhtiön välisen sopimuksen mukaisesti toteutetun yrityksen luovutuksen ajankohtaa.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Unionin oikeus

3 Direktiivin 2001/23 johdanto-osan kolmannessa ja kahdeksannessa perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”(3) On tarpeen huolehtia työntekijöiden suojasta sen varmistamiseksi, että heidän oikeutensa turvataan, kun työnantaja vaihtuu.

– –

(8) Oikeusvarmuuden ja avoimuuden vuoksi on ollut tarpeen, että luovutuksen oikeudellista käsitettä selkeytetään ottaen huomioon Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö. Selkeyttämisellä ei kuitenkaan ole muutettu [työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 14.2.1977 annetun neuvoston] direktiivin 77/187/ETY [(EYVL 1977, L 61, s. 26)] soveltamisalaa sellaisena kuin se on Euroopan yhteisöjen tuomioistuimen tulkinnan mukaan.”

4 Direktiivin 2001/23 1 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdassa säädetään seuraavaa:

”a) Tätä direktiiviä sovelletaan yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovuttamiseen toiselle työnantajalle sopimukseen perustuvan luovutuksen taikka sulautumisen kautta.

b) Jollei a alakohdasta ja tämän artiklan jäljempänä olevista säännöksistä muuta johdu, tässä direktiivissä tarkoitettuna luovutuksena pidetään oman identiteettinsä säilyttävän taloudellisen yksikön luovuttamista, jolla tarkoitetaan pää- ja sivutoimisen taloudellisen toiminnan harjoittamiseksi järjestettyä resurssikokonaisuutta.”

5 Direktiivin 3 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Ne luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät tällaisen luovutuksen seurauksena luovutuksensaajalle.

Jäsenvaltiot voivat säätää, että luovuttaja ja luovutuksensaaja ovat luovutuspäivän jälkeen yhdessä vastuussa luovutuspäivänä voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvista velvoitteista, jotka ovat syntyneet ennen luovutuspäivää.

– –

4. a) Jolleivät jäsenvaltiot toisin säädä, 1 ja 3 kohta ei[vät] koske työntekijöiden oikeuksia jäsenvaltion lakisääteiseen sosiaaliturvajärjestelmään kuulumattomiin, yhtiön tai saman toimialan yhtiöiden yhteisen lisäeläkejärjestelmän mukaisiin vanhuus-, työkyvyttömyys- tai perhe-etuuksiin.

– –”

6 Direktiivin 8 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tämä direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen soveltaa tai ottaa käyttöön työntekijälle edullisempia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä tai sallia työntekijälle edullisempien työehtosopimusten tai työmarkkinaosapuolten välisten sopimusten soveltaminen tai edistää niiden soveltamista.”

Romanian oikeus

Työkoodeksi

7 Työkoodeksista 24.1.2003 annetun lain nro 53/2003 (Legea nr. 53/2003 privind Codul muncii; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 72, 5.2.2003), sellaisena kuin sitä sovelletaan pääasiassa (jäljempänä työkoodeksi), 173 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ne luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät kokonaisuudessaan luovutuksensaajalle.”

Laki nro 67/2006

8 Työntekijöiden oikeuksien suojelusta yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä 22.3.2006 annetun lain nro 67/2006 (Legea nr. 67/2006 privind protecția drepturilor salariaților în cazul transferului întreprinderii, al unității sau al unor părți ale acestora; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 276, 28.3.2006; jäljempänä laki nro 67/2006) 5 §:n 1 momentissa säädetään seuraavaa:

”Ne luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleista sovellettavista työsopimuksista ja työehtosopimuksista, siirtyvät kokonaisuudessaan luovutuksensaajalle.”

Siviilikoodeksi

9 Romanian siviilikoodeksista 17.7.2009 annetun lain nro 287/2009 (Legea nr. 287/2009 privind Codul civil al României; Monitorul Oficial al României, osa I, nro 511, 24.7.2009; jäljempänä siviilikoodeksi) 1605 §:ssä säädetään seuraavaa:

”Velallisen kanssa sovittu velasta vastattavaksi ottaminen tulee voimaan vain, jos velkoja antaa siihen suostumuksensa.”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

10 ZN työskenteli öljynporauslautalla GSP Offshoren palveluksessa.

11 GSP Offshore ilmoitti 21.2.2024 päivätyllä kirjeellä kaikille työntekijöilleen, ZN mukaan lukien, henkilöstönsä siirtämisestä OMV Petrom Energy Solutions SRL:n (jäljempänä OMV Petrom) palvelukseen mainittujen kahden yrityksen 8.2.2024 tekemän sopimuksen mukaisesti toteutetun yrityksen luovutuksen (jäljempänä kyseessä oleva luovutus) johdosta. OMV Petromista tuli siis kyseisten työntekijöiden uusi työnantaja.

12 OMV Petrom ilmoitti ZN:n asianajajalle näkemyksensä, jonka mukaan palkkasaatavat, jotka GSP Offshore oli kyseessä olevan luovutuspäivänä velvollinen maksamaan ja jotka vastasivat ZN:n ennen mainittua ajankohtaa GSP Offshorelle tekemää työtä, ovat edelleen viimeksi mainitun vastuulla, joten OMV Petromin ei tarvinnut ottaa vastattavakseen velvoitetta maksaa kyseiset palkkasaatavat.

13 ZN nosti Tribunalul Constanțassa (Constanțan alioikeus, Romania) kanteen, jossa hän vaati, että GSP Offshore velvoitetaan maksamaan mainitut palkkasaatavat.

14 Kyseinen tuomioistuin hylkäsi kanteen 11.10.2024 antamallaan ratkaisulla sillä perusteella, että kaikki luovuttajan oikeudet ja velvoitteet olivat kyseessä olevan luovutuksen seurauksena siirtyneet luovutuksensaajalle eli OMV Petromille, joten GSP Offshore oli luovuttajana vapautunut velvoitteesta maksaa vaaditut palkkasaatavat.

15 ZN valitti kyseisestä ratkaisusta ennakkoratkaisua pyytäneeseen tuomioistuimeen Curtea de Apel Constanțaan (Constanțan ylioikeus, Romania) ja väitti GSP Offshoren olevan edelleen velvollinen maksamaan palkkasaatavat vedoten siihen, että OMV Petrom ei ollut ottanut vastattavakseen velvoitetta maksaa kyseessä olevat palkkasaatavat. ZN kiistää siis sen, että kyseisiä palkkasaatavia koskevat velvoitteet olisivat siirtyneet GSP Offshorelta OMV Petromille.

16 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin huomauttaa todenneensa muissa riita-asioissa, joilla on sama kohde ja joissa vastakkain ovat GSP Offshore ja kyseisen yhtiön muut entiset työntekijät, että mainittu yhtiö on luovuttajana edelleen velvollinen maksamaan maksamattomat palkkasaatavat, koska palkkasaatavia koskevat velvoitteet eivät olleet siirtyneet luovutuksensaajalle.

17 Kyseinen tuomioistuin toteaa, että direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan ne luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta, siirtyvät kokonaisuudessaan luovutuksensaajalle, joten

kyseisen säännöksen mukaan yrityksen luovutuksen seurauksena tapahtuu todellinen velan luovutus. Mainittu säännös on saatettu osaksi kansallista oikeutta lain nro 67/2006 5 §:n 1 momentilla ja työkoodeksin 173 §:n 2 momentilla.

18 Romanian lainsäätäjä ei kuitenkaan ole pannut kansallisessa säännöstössä täytäntöön mahdollisuutta, joka annetaan mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa, jonka mukaan jäsenvaltiot voivat säätää, että luovuttaja ja luovutuksensaaja ovat yrityksen luovutuspäivän jälkeen yhdessä vastuussa luovutuspäivänä voimassa olleesta työsopimuksesta johtuvista velvoitteista, jotka ovat syntyneet ennen luovutuspäivää.

19 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin viittaa tässä yhteydessä 5.5.1988 annettuun tuomioon Berg ja Busschers (144/87 ja 145/87, EU:C:1988:236), jossa yhteisöjen tuomioistuin tulkitsi direktiivin 77/187, joka on kumottu ja korvattu direktiivillä 2001/23, 3 artiklan 1 kohtaa.

20 Yhteisöjen tuomioistuin totesi mainitussa tuomiossa, että kyseistä säännöstä on tulkittava siten, että luovuttaja vapautuu yrityksen luovutuspäivän jälkeen työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvista velvoitteistaan jo pelkästään luovutuksen perusteella, vaikka yrityksen työntekijät eivät antaisi siihen suostumustaan tai vaikka he vastustaisivat sitä, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää luovuttajan ja luovutuksensaajan yhteisvastuusta luovutuspäivän jälkeen.

21 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin katsoo kuitenkin, että yhteisöjen tuomioistuimen mainitussa tuomiossa tekemät arvioinnit on ymmärrettävä niiden tekemisajankohtana voimassa olleiden työsuhteiden asiayhteydessä. Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan tällä hetkellä on otettava huomioon sekä erityisesti direktiivissä 2001/23 tarkoitettua yrityksen luovutuksen käsitettä koskeva unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön kehitys että työsuhteiden kehittyminen, joka osoittaa, että kyseisen direktiivin säännöksiin voitaisiin vedota direktiivin tarkoituksen vastaisesti eli sitä varten, että työntekijöiltä evättäisiin heidän oikeuksiensa suojelu yrityksen luovutuksen yhteydessä, eikä kyseisen suojelun takaamiseksi.

22 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa yrityksen luovutuksen käsitteestä, että ratkaisu, jonka mukaan luovutuksensaajan on otettava ennen yrityksen luovutusta syntyneet luovuttajan velat vastattavakseen, oli direktiivin 77/187 antamisajankohtana looginen, koska luovutuksensaaja otti haltuunsa yrityksen resurssit, sopimukset ja saatavat kyetäkseen varmistamaan maksamatta olevien palkkasaatavien maksamisen. Yhteisöjen tuomioistuin on kuitenkin sittemmin todennut muun muassa 11.3.1997 antamassaan tuomiossa Süzen (C-13/95, EU:C:1997:141), että työntekijäryhmän palvelukseen ottaminen voi olla myös yrityksen luovutus ilman, että on välttämättä tarpeen ottaa haltuun aineellisen omaisuuden, tuotantovälineiden tai muiden omaisuuserien kokonaisuutta.

23 Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan on siis mahdollista, että yrityksen luovutukseen liittyy pääasian tavoin ainoastaan tietyn työntekijäjoukon palvelukseen ottaminen ilman mitään omaisuuseriä ja että luovuttaja vapautuu velvoitteesta maksaa maksamattomat palkkasaatavat, jotka siirtyvät ilman työntekijöiden suostumusta luovutuksensaajalle.

24 Käsiteltävän riidan osalta ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa OMV Petromia koskevista julkisesti saatavilla olevista tiedoista ilmenevän, että kyseisellä yhtiöllä on 2 000 Romanian leun (RON) (n. 400 euroa) suuruinen yhtiöpääoma, jolla ei voida kattaa kaikille siirtyneille työntekijöille maksettavia palkkasaatavia.

25 Kyseisen tuomioistuimen mukaan tällaisessa tilanteessa on katsottava, että direktiivin 2001/23 tavoite jää saavuttamatta. Mainittu tuomioistuin katsoo, että kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan säännökset ovat päinvastoin keino, jolla työntekijöiltä viedään takeet maksamattomien palkkasaatavien maksamisesta.

26 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii tässä yhteydessä yhtäältä, voiko se katsoa, että siviilikoodeksin 1605 §:n, jossa velan luovutuksen edellytykseksi asetetaan velkojan suostumus, kaltainen yleinen säännös ilmentää kansallisessa oikeudessa direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa annettua mahdollisuutta.

27 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin muistuttaa toisaalta, että mainitun direktiivin 8 artiklassa annetaan jäsenvaltioille mahdollisuus soveltaa työntekijälle edullisempia lakeja, asetuksia ja hallinnollisia määräyksiä. Kyseinen tuomioistuin toteaa tältä osin, että siviilikoodeksin 1605 § on sellaiselle työntekijälle edullisempi, joka katsoo, että kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta on todellisuudessa hänelle vahingollinen, ja päättää nostaa kanteen luovuttajaa eikä luovutuksensaajaa vastaan.

28 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii näin ollen, voiko se soveltaa siviilikoodeksin 1605 §:ää taatakseen työntekijöiden mahdollisuuden saada palkkasaatavat, joita luovuttaja ei ole maksanut ennen yrityksen luovutusta; kyseisen säännöksen soveltaminen merkitsisi sitä, että luovuttajan ei voida katsoa vapautuneen palkkasaatavien maksamista koskevasta velvoitteesta ilman, että velkoja eli työntekijä antaa suostumuksensa palkkasaataviaan koskevan velan luovutukseen.

29 Kyseisen tuomioistuimen mukaan tämä on mahdollista ensinnäkin siinä tapauksessa, että jäsenvaltioille annettu mahdollisuus panna direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan toinen alakohta täytäntöön voidaan toteuttaa kansallisessa oikeudessa siviilikoodeksin säännösten kaltaisilla yleisillä säännöksillä eikä yksinomaan erityissäännöksillä, joissa nimenomaisesti todetaan, että niiden tarkoituksena on kyseisen direktiivin saattaminen osaksi kansallista oikeutta.

30 Jos on katsottava, että tätä jäsenvaltioille annettua mahdollisuutta ei voida panna täytäntöön yleisillä säännöksillä, esiin nousee toiseksi kysymys siitä, sallitaanko kyseisen direktiivin 8 artiklassa se, että kansalliset tuomioistuimet soveltavat tällaista yleistä säännöstä sääntönä, joka on mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädettyä sääntöä edullisempi työntekijälle.

31 Tässä tilanteessa Curtea de Apel Constanța on päättänyt lykätä asian ratkaisua ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin [2001/23] 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että:
   a) se on esteenä sellaisen kansallisen yleisen oikeussäännön soveltamiselle, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, kun kyseessä on tämän direktiivin soveltamisalaan kuuluva luovutus ja kun on kyse luovuttajan velvoitteista, jotka johtuvat luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta ja jotka siirtyvät luovutuksensaajalle?
   b) kyseisen kohdan toisessa alakohdassa säädetty poikkeus voidaan katsoa otetun käyttöön direktiivin täytäntöönpanolain jälkeen annetulla kansallisella yleisellä oikeussäännöllä, jonka mukaan kahden velallisen välisen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, vai onko tämä poikkeus otettava käyttöön erityisellä oikeussäännöllä?

2) Jos [ensimmäisen kysymykseen molempiin osiin] vastataan kieltävästi, voidaanko direktiivin [2001/23] 8 artiklaa tulkita siten, että siinä sallitaan jäsenvaltioiden (myös tuomioistuinten) soveltaa yleistä oikeussääntöä, jonka mukaan ennen luovutusta syntyneiden palkanmaksuvelvoitteiden siirtyminen luovuttajalta luovutuksensaajalle edellyttää velkojana olevan työntekijän suostumusta, edullisempana sääntönä kuin [kyseisen] direktiivin 3 artiklan 1 kohdan ensimmäinen alakohta, sellaisena kuin [mainittu direktiivi] on saatettu osaksi kansallista lainsäädäntöä erityisellä kansallisella lailla?”

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Ensimmäinen kysymys

32 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohtaa tulkittava siten, että kun on kyse kyseisessä direktiivissä tarkoitetun yrityksen luovutuksen yhteydessä luovuttajan maksamatta jättämien palkkasaatavien maksamisesta, mainittu säännös on esteenä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamiselle, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, jolloin kyseisten palkkasaatavien maksamista koskevien luovuttajan velvoitteiden siirtyminen luovutuksensaajalle edellyttäisi asianomaisen työntekijän suostumusta, ja onko tältä osin merkitystä sillä, onko kyseinen kansallinen säännös yleinen säännös vai erityissäännös.

33 On muistutettava, että kyseisen 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa säädetään, että ne luovuttajan oikeudet ja velvoitteet, jotka johtuvat yrityksen luovutuksen tapahtuessa voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta, siirtyvät tällaisen luovutuksen seurauksena luovutuksensaajalle.

34 Mainitun 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetään, että jäsenvaltiot voivat säätää, että luovuttaja ja luovutuksensaaja ovat yrityksen luovutuspäivän jälkeen yhdessä vastuussa luovutuspäivänä voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvista velvoitteista, jotka ovat syntyneet ennen luovutuspäivää.

35 Aluksi on todettava ennakkoratkaisupyynnöstä ilmenevän, että Romanian lainsäätäjä on saattanut direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan osaksi kansallista oikeutta sekä lain nro 67/2006 5 §:n 1 momentilla että työkoodeksin 173 §:n 2 momentilla mutta että kyseinen lainsäätäjä ei ole pannut kyseisillä kansallisilla säännöksillä täytäntöön mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa annettua mahdollisuutta.

36 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin pohtii kuitenkin, voiko se katsoa, että kyseinen mahdollisuus on pantu täytäntöön siviilikoodeksin 1605 §:n, jossa velan luovutuksen edellytykseksi asetetaan velkojan suostumus, kaltaisella yleisellä kansallisella säännöksellä. Kyseinen tuomioistuin on nimittäin taipuvainen katsomaan, että sen on kyseessä olevan luovutuksen yhteydessä todettava, että velvoite maksaa palkkasaatavat, jotka luovuttaja on velkaa asianomaiselle työntekijälle luovutusta edeltäneeltä ajanjaksolta, ei ole työntekijän suostumuksen puuttuessa siirtynyt luovutuksensaajalle.

37 Tältä osin on ensinnäkin muistutettava, että yhteisöjen tuomioistuin totesi 5.5.1988 antamansa tuomion Berg ja Busschers (144/87 ja 145/87, EU:C:1988:236) 11 kohdassa direktiivin 77/187 3 artiklan 1 kohdasta, joka vastasi olennaisilta osin direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohtaa, että yrityksen luovutuksen johdosta työnantajan työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvat

velvoitteet siirtyvät ilman eri toimenpiteitä luovuttajalta luovutuksensaajalle, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää luovuttajan ja luovutuksensaajan yhteisvastuusta luovutuksen jälkeen. Yhteisöjen tuomioistuin päätteli tästä, että jolleivat jäsenvaltiot käytä tätä mahdollisuutta, luovuttaja vapautuu työnantajan velvoitteistaan jo pelkästään luovutuksen seurauksena ja ettei tämä oikeusvaikutus riipu asianomaisten työntekijöiden suostumuksesta.

38 Yhteisöjen tuomioistuin totesi mainitun tuomion 12 kohdassa, että tällainen tulkinta vastasi direktiivillä 77/187 tavoiteltua päämäärää, joka oli työntekijöiden oikeuksien turvaaminen työnantajan vaihtuessa, jotta he voivat jäädä uuden työnantajan palvelukseen ehdoilla, jotka olivat samat kuin ne ehdot, joista luovuttajan kanssa oli sovittu.

39 Yhteisöjen tuomioistuin totesi lisäksi kyseisen tuomion 13 kohdassa, että säätämällä tällaisesta työsopimukseen perustuvien velvoitteiden siirtymisestä ilman eri toimenpiteitä kyseisessä direktiivissä poikettiin mainittuun tuomioon johtaneen pääasian kantajien esille tuomasta periaatteesta, jonka mukaan velallinen voi vaihtua ainoastaan, jos velkoja antaa siihen suostumuksensa. Yhteisöjen tuomioistuin lisäsi, että antamalla jäsenvaltioille mahdollisuuden säätää luovuttajan ja luovutuksensaajan yhteisvastuusta luovutuksen jälkeen kyseisen direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa sallittiin se, että jäsenvaltiot sovittavat yhteen säännön, jonka mukaan työsopimuksesta johtuvat velvoitteet siirtyvät ilman eri toimenpiteitä, ja sisäisiin oikeusjärjestyksiinsä kuuluvat periaatteet.

40 Yhteisöjen tuomioistuin totesi siten, että direktiivin 77/187 3 artiklan 1 kohtaa oli tulkittava siten, että luovuttaja vapautuu yrityksen luovutuspäivän jälkeen työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvista velvoitteistaan jo pelkästään luovutuksen perusteella, vaikka yrityksen työntekijät eivät antaisi siihen suostumustaan tai vaikka he vastustaisivat sitä, tämän kuitenkaan rajoittamatta jäsenvaltioiden mahdollisuutta säätää luovuttajan ja luovutuksensaajan yhteisvastuusta luovutuksen jälkeen (tuomio 5.5.1988, Berg ja Busschers, 144/87 ja 145/87, EU:C:1988:236, 14 kohta).

41 Kuten tämän tuomion 35 kohdasta ilmenee, Romanian lainsäätäjä ei ole kyseisessä kohdassa mainituissa kansallisissa säännöksissä käyttänyt tätä mahdollisuutta säätää luovuttajan ja luovutuksensaajan yhteisvastuusta direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan mukaisesti.

42 Toiseksi on muistutettava yhteisöjen tuomioistuimen todenneen niin ikään, että direktiivissä 2001/23 ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohdassa työntekijöille annettujen oikeuksien täytäntöönpanon edellytykseksi ei saa asettaa luovuttajan tai luovutuksensaajan, työntekijöiden edustajien taikka työntekijöiden itsensä suostumusta, ja tähän ainoa varaus on se, että työntekijöiden on mahdollista vapaasti päättää olla jatkamatta työsuhdetta uuden työnantajan kanssa mainitun luovutuksen jälkeen (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 25.7.1991, d'Urso ym., C-362/89, EU:C:1991:326, 11 kohta; tuomio 24.1.2002, Temco, C-51/00, EU:C:2002:48, 35 ja 36 kohta ja tuomio 26.5.2005, Celtec, C-478/03, EU:C:2005:321, 37 kohta).

43 Tältä osin on todettava, että viimeksi mainitulla varauksella ei vaikuta olevan merkitystä pääasian kannalta. Ennakkoratkaisupyyntöön sisältyvistä tiedoista – jotka ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen on mahdollisesti vahvistettava – ilmenee näet, että asianomainen työntekijä ei nyt käsiteltävässä asiassa vastusta työsuhteensa jatkumista luovutuksensaajan kanssa, vaan hän

riitauttaa ainoastaan sen, että luovuttaja olisi kyseessä olevan luovutuksen johdosta vapautunut sellaisten palkkasaatavien maksamista koskevista velvoitteista, jotka vastaavat kyseisen työntekijän luovuttajalle tekemää työtä.

44 Lopuksi oikeuskäytännöstä ilmenee kolmanneksi, että direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdassa säädetty luovutus kattaa kaikki työntekijöiden oikeudet, elleivät ne kuulu jonkin kyseisen direktiivin 3 artiklan 4 kohdassa säädetyn kyseisen 3 artiklan 1 kohdan soveltamista koskevan poikkeuksen piiriin (ks. vastaavasti määräys 28.1.2015, Gimnasio Deportivo San Andrés, C-688/13, EU:C:2015:46, 52 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), riippumatta siitä, ovatko kyseiset oikeudet syntyneet ennen yrityksen luovutusta vai sen jälkeen (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 7.2.1985, Abels, 135/83, EU:C:1985:55, 37 ja 38 kohta).

45 Yhteisöjen tuomioistuin totesi myös, että koska mainitun direktiivin 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa sallitaan jäsenvaltioiden säätävän, että luovuttaja ja luovutuksensaaja ovat ”luovutuspäivän jälkeen” yhdessä vastuussa luovutuspäivänä voimassa olleesta työsopimuksesta tai työsuhteesta johtuvista velvoitteista, jotka ovat syntyneet ennen luovutuspäivää, ensisijaisesti luovutuksensaajan on vastattava luovutushetkellä voimassa olevista työntekijän oikeuksista johtuvista menoista (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 7.2.1985, Abels, 135/83, EU:C:1985:55, 36 kohta).

46 Kun otetaan myös huomioon tämän tuomion 39 ja 44 kohdassa mainittu oikeuskäytäntö, on siis todettava, että direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan tulkinnassa ei ole merkitystä siviilikoodeksin 1605 §:ään otettua sääntöä vastaavalla periaatteella, jonka mukaan velallinen ei voi siirtää velkojaan kolmannelle osapuolelle ilman velkojiensa suostumusta, myöskään silloin, kun on kyse sellaisten palkkasaatavien maksamista koskevan velvoitteen siirtymisestä, jotka luovuttaja on velkaa asianomaiselle työntekijälle yrityksen luovutusta edeltäneeltä ajanjaksolta, tämän kuitenkaan rajoittamatta kyseisen 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa jäsenvaltioille annettua mahdollisuutta säätää luovuttajan ja luovutuksensaajan yhteisvastuusta luovutuspäivän jälkeen.

47 Siltä osin kuin on erityisemmin kyse mainitusta toisesta alakohdasta, on korostettava, että sen tarkoituksena ei ole poiketa kyseisen 3 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa vahvistetusta perusperiaatteesta, jonka mukaan luovutuksensaaja on luovutuksen seurauksena vastuussa työsopimuksesta johtuvista velvoitteista, vaan sen tarkoituksena on mahdollistaa se, että kyseisen perusperiaatteen soveltamista täydennetään säätämällä, että luovutuksensaajan lisäksi mainittu vastuu voi edelleen kuulua myös luovuttajalle.

48 Direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa ei siis sallita sitä, että asetetaan esteitä mainitulle perusperiaatteelle, jonka mukaan työsopimuksesta johtuvat velvoitteet siirtyvät ilman eri toimenpiteitä luovutuksensaajalle, vaikka yrityksen työntekijät eivät olisi antaneet siihen suostumustaan tai vaikka he vastustaisivat sitä, kuten tämän tuomion 40 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä ilmenee.

49 Tästä seuraa, että kyseistä säännöstä ei voida missään tapauksessa panna täytäntöön säännöllä, jonka seurauksena kyseisten velvoitteiden siirtyminen edellyttäisi työntekijän suostumusta, riippumatta siitä ensimmäisessä kysymyksessä esiin tuodusta seikasta, säädetäänkö tällaisesta säännöstä kansallisella yleisellä säännöksellä vai erityissäännöksellä.

50 On vielä todettava, että tätä direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohdan tulkintaa ei voida kyseenalaistaa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen ennakkoratkaisupyynnössään esittämillä seikoilla, sellaisina kuin ne on mainittu tämän tuomion 21 kohdassa.

51 Kyseinen tuomioistuin toteaa näet ensinnäkin, että 5.5.1988 annetun tuomion Berg ja Busschers (144/87 ja 145/87, EU:C:1988:236) jälkeen yrityksen luovutuksen käsitettä koskeva yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö on kehittynyt, kuten ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen mukaan 11.3.1997 annetusta tuomiosta Süzen (C-13/95, EU:C:1997:141) ilmenee.

52 Tältä osin on riittävää todeta, että periaate, jonka mukaan yrityksen luovutuksen tapahtuessa voimassa olleista työsopimuksista johtuvat oikeudet ja velvoitteet siirtyvät luovutuksensaajalle ilman eri toimenpiteitä ilman, että tällaisen vaikutuksen edellytykseksi voidaan asettaa muun muassa työntekijöiden suostumus, on periaate, joka on hyvin vakiintunut 5.5.1988 annetun tuomion Berg ja Busschers (144/87 ja 145/87, EU:C:1988:236) jälkeisessä yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä, kuten erityisesti ilmenee tämän tuomion 42 kohdassa mainitusta oikeuskäytännöstä.

53 Kuten joka tapauksessa direktiivin 2001/23 johdanto-osan kahdeksannesta perustelukappaleesta ilmenee, on niin, että vaikka oikeusvarmuuden ja avoimuuden vuoksi on ollut tarpeen, että luovutuksen käsitettä selkeytetään ottaen huomioon yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytäntö, tällaisella kyseisen direktiivin 1 artiklan 1 kohdan b alakohdassa olevalla selkeytyksellä ei kuitenkaan muuteta direktiivin 77/187 eikä näin ollen direktiivin 2001/23 soveltamisalaa.

54 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin toteaa toiseksi, että työsuhteiden kehittyminen osoittaa, että direktiivin 2001/23 säännöksiin voitaisiin vedota direktiivin tarkoituksen vastaisesti eli sitä varten, että työntekijöiltä evättäisiin heidän oikeuksiensa suojelu yrityksen luovutuksen yhteydessä, eikä kyseisen suojelun takaamiseksi.

55 Tältä osin on muistutettava, että – kuten tämän tuomion 38 kohdassa on todettu – kyseisellä direktiivillä pyritään, kuten sen 3 artiklasta, luettuna yhdessä sen johdanto-osan kolmannen perustelukappaleen valossa, ilmenee, suojaamaan työntekijöitä turvaamalla heidän oikeutensa työnantajan vaihtuessa, jotta he voivat jäädä uuden työnantajan palvelukseen ehdoilla, jotka ovat samat kuin ne ehdot, joista luovuttajan kanssa oli sovittu. Kyseisen direktiivin tarkoituksena on taata niin hyvin kuin mahdollista työsopimusten ja työsuhteiden jatkuminen muuttumattomina luovutuksensaajan kanssa, jotta estettäisiin se, että asianomaiset työntekijät joutuvat jo pelkästään yrityksen luovutuksen vuoksi epäedullisempaan asemaan (tuomio 9.9.2020, TMD Friction ja TMD Friction EsCo, C-674/18 ja C-675/18, EU:C:2020:682, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kuten tämän tuomion 37 ja 38 kohdasta kuitenkin ilmenee, tällaisesta luovutuksesta seuraa myös, että luovuttaja vapautuu velvoitteistaan työnantajana, jollei kyseisen 3 artiklan 1 kohdan toisessa alakohdassa säädetyn, nyt käsiteltävässä asiassa merkityksettömän mahdollisuuden käyttämisestä muuta johdu.

56 Kuten Euroopan komissio toteaa kirjallisissa huomautuksissaan, on muistutettava, että unionin säännöstön soveltamista ei voida ulottaa kattamaan toimia, joiden toteuttamisen tarkoituksena on vilpillisesti tai väärinkäyttönä pidettävällä tavalla hyötyä unionin oikeudessa säädetyistä eduista. Vakiintuneesta oikeuskäytännöstä ilmenee, että väärinkäytön osoittaminen edellyttää yhtäältä sellaisten objektiivisten olosuhteiden kokonaisuutta, joista ilmenee, että vaikka sovellettavassa unionin säännöstössä vahvistettuja edellytyksiä on muodollisesti noudatettu, säännöstöllä tavoiteltua päämäärää ei ole saavutettu, ja toisaalta sellaista subjektiivista osatekijää,

joka koskee tahtoa saada unionin säännöstöstä johtuva etu toteuttamalla keinotekoisesti edellytykset tämän edun saamiseksi (tuomio 30.10.2025, Mercedes-Benz Bank ja Volkswagen Bank, C-143/23, EU:C:2025:837, 79 ja 81 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

57 Kansallisen tuomioistuimen on viime kädessä tarkistettava, onko sen käsiteltävänä olevassa asiassa kyse väärinkäytöstä, ottamalla huomioon kaikki kyseisen yksittäistapauksen tosiseikat ja olosuhteet, mukaan lukien toimea, jonka väitetään olevan väärinkäytösluonteinen, myöhemmät tosiseikat ja olosuhteet (tuomio 30.10.2025, Mercedes-Benz Bank ja Volkswagen Bank, C-143/23, EU:C:2025:837, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

58 Kaiken edellä esitetyn perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että kun on kyse kyseisessä direktiivissä tarkoitetun yrityksen luovutuksen yhteydessä luovuttajan maksamatta jättämien palkkasaatavien maksamisesta, mainittu säännös on esteenä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamiselle, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, jolloin kyseisten palkkasaatavien maksamista koskevien luovuttajan velvoitteiden siirtyminen luovutuksensaajalle edellyttäisi asianomaisen työntekijän suostumusta, riippumatta siitä, onko kyseinen kansallinen säännös yleinen säännös vai erityissäännös.

Toinen kysymys

59 Ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään lähinnä, onko direktiivin 2001/23 8 artiklaa tulkittava siten, että kun on kyse kyseisessä direktiivissä tarkoitetun yrityksen luovutuksen yhteydessä luovuttajan maksamatta jättämien palkkasaatavien maksamisesta, mainitussa säännöksessä sallitaan sellaisen kansallisen säännöksen soveltaminen, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, jolloin kyseisten palkkasaatavien maksamista koskevien luovuttajan velvoitteiden siirtyminen luovutuksensaajalle edellyttäisi asianomaisen työntekijän suostumusta.

60 Kyseisessä 8 artiklassa säädetään, että mainittu direktiivi ei vaikuta jäsenvaltioiden oikeuteen soveltaa tai ottaa käyttöön työntekijälle edullisempia lakeja, asetuksia tai hallinnollisia määräyksiä tai sallia työntekijälle edullisempien työehtosopimusten tai työmarkkinaosapuolten välisten sopimusten soveltaminen tai edistää niiden soveltamista.

61 Tässä yhteydessä on palautettava mieleen, että kyseisen direktiivin tarkoituksena on ainoastaan asiakokonaisuuden, jota sillä säännellään, osittainen yhdenmukaistaminen ulottamalla pääasiallisesti se turva, joka työntekijöille on itsenäisellä tavalla taattu yksittäisten jäsenvaltioiden lainsäädännössä, tilanteeseen, jossa yritys luovutetaan. Direktiivin tarkoituksena ei ole asettaa yhdenmukaista suojelun tasoa koko Euroopan unionissa yhteisten kriteerien perusteella (tuomio 11.9.2014, Österreichischer Gewerkschaftsbund, C-328/13, EU:C:2014:2197, 22 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

62 Työntekijälle edullisempien kansallisten säännösten soveltamisesta direktiivin 2001/23 8 artiklan nojalla ei kuitenkaan saa seurata sen vähimmäissuojan heikkeneminen, joka työntekijöille taataan kyseisellä direktiivillä ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohdalla, jonka mukaan työsopimuksesta johtuvat oikeudet ja velvoitteet siirtyvät ilman eri toimenpiteitä luovutuksensaajalle (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 19.11.2019, TSN ja AKT, C-609/17 ja C-610/17, EU:C:2019:981, 35 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 2.3.2023, MÁV-START, C-477/21, EU:C:2023:140, 51 kohta).

63 Tällaisten kansallisten säännösten soveltaminen ei saa myöskään loukata kyseisen direktiivin johdonmukaisuutta tai sillä tavoiteltuja päämääriä (ks. vastaavasti ja analogisesti tuomio 19.11.2019, TSN ja AKT, C-609/17 ja C-610/17, EU:C:2019:981, 51 kohta ja tuomio 12.6.2025, Tallinna linn, C-219/24, EU:C:2025:442, 48 kohta).

64 Vaikka oletettaisiin, että siviilikoodeksin 1605 §:n kaltainen kansallinen säännös, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, on työntekijälle edullisempi säännös kuin direktiivin 2001/23 3 artiklan 1 kohta, on todettava, että tällaisen kansallisen säännöksen soveltaminen olisi vastoin kyseisen 3 artiklan 1 kohdan taustalla olevaa perusperiaatetta, jonka mukaan luovutuksensaaja on luovutuksen seurauksena ilman eri toimenpiteitä vastuussa työsopimuksesta johtuvista velvoitteista myös silloin, kun asianomaiset työntekijät eivät ole antaneet siihen suostumustaan tai kun he vastustavat sitä, kuten ensimmäiseen kysymykseen annetusta vastauksesta ilmenee. Tässä tilanteessa on todettava, että tällaisen kansallisen säännöksen soveltaminen loukkaisi kyseisen direktiivin johdonmukaisuutta sekä direktiivillä ja erityisesti sen 3 artiklan 1 kohdalla työntekijöille taattua vähimmäissuojaa.

65 Kaiken edellä esitetyn perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/23 8 artiklaa on tulkittava siten, että kun on kyse kyseisessä direktiivissä tarkoitetun yrityksen luovutuksen yhteydessä luovuttajan maksamatta jättämien palkkasaatavien maksamisesta, mainittu säännös on esteenä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamiselle, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, jolloin kyseisten palkkasaatavien maksamista koskevien luovuttajan velvoitteiden siirtyminen luovutuksensaajalle edellyttäisi asianomaisen työntekijän suostumusta.

Oikeudenkäyntikulut

66 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kymmenes jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Työntekijöiden oikeuksien turvaamista yrityksen tai liikkeen taikka yritys- tai liiketoiminnan osan luovutuksen yhteydessä koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 12.3.2001 annetun neuvoston direktiivin 2001/23/EY 3 artiklan 1 kohtaa

on tulkittava siten, että

kun on kyse kyseisessä direktiivissä tarkoitetun yrityksen luovutuksen yhteydessä luovuttajan maksamatta jättämien palkkasaatavien maksamisesta, mainittu säännös on esteenä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamiselle, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, jolloin kyseisten palkkasaatavien maksamista koskevien luovuttajan velvoitteiden siirtyminen luovutuksensaajalle edellyttäisi asianomaisen työntekijän suostumusta, riippumatta siitä, onko kyseinen kansallinen säännös yleinen säännös vai erityissäännös.

2) Direktiivin 2001/23 8 artiklaa

on tulkittava siten, että

kun on kyse kyseisessä direktiivissä tarkoitetun yrityksen luovutuksen yhteydessä luovuttajan maksamatta jättämien palkkasaatavien maksamisesta, mainittu säännös on esteenä sellaisen kansallisen säännöksen soveltamiselle, jonka mukaan kahden velallisen välinen velvoitteen luovutus edellyttää velkojan suostumusta, jolloin kyseisten palkkasaatavien maksamista koskevien luovuttajan velvoitteiden siirtyminen luovutuksensaajalle edellyttäisi asianomaisen työntekijän suostumusta.

Allekirjoitukset